

AMTMANN PETRA

apetra998@gmail.com

Nővényorvosi

MSc, 4. félév

Széchenyi István Egyetem

Albert Kázmér Mosonmagyaróvári Kar

Témavezető:

Dr. Pinke Gyula

egyetemi tanár, SZE AKMK

A tarlóvirág (*Stachys annua* L.) magnyugalmának megszüntetése laboratóriumi kísérletekben

A kísérlet eredményének gyakorlatban történő adaptálása egy évtizedekkel ezelőtt veszélybe került mézelő gyomnövény, a tarlóvirág revitalizálására, a benne rejlő méhlegelő, talajtakaró és magtermesztés nyújtotta lehetőségek kiaknázására nyújt lehetőséget. Mivel a faj kipusztulásközei állapotához a korán elvégzett tarlóhántások és a kemikáliáknak a túlzott használata vezetett, így a javaslatra szánt megoldási alternatívák – a kezelt magok termesztésbe vonásával – a közös ágárpolitika fenntartható modelljét szem előtt tartva születtek.

Dolgozatom célja volt feltárni a leghatásosabb módszert, mellyel a tarlóvirágmag sekély primer magnyugalmi állapota megszüntethető. A saját kísérleti módszertan kialakításához nagyban hozzájárultak a *Stachys* génusz képviselőinek magbiológiai sajátosságai, a nemzetközi csíráztatási eredmények. A vizsgálatok elvégzésével a gibberellin és a sztratifikáció csírázásra gyakorolt együttes pozitív impresszióját reméltem, valamint arra kerestem a választ, hogy a GS3 képes-e kiváltani a magok hidegigényét, illetve tapasztalható-e összefüggés a tarlóvirág és valamely *Stachys* faj csírázása között?

A kutatás során 3 vizsgálat összesen 16 kezelésének beállítására került sor. A kombinációk frissen gyűjtött, 4 hétig, illetve 8 hétig hideg, valamint meleg homokban rétegzett, majd desztillált vizes vagy hormonnal átitatott szűrőpapírokra helyezett magtétélekből készültek. A minták csíráztatása 24 óra sötét/20°C-os, illetve 14 óra fény/20°C-ot követő 10 óra sötét/10°C-os termosztátokban történt.

Megállapítható, hogy a gibberellinnek meghatározó szerepe van a tarlóvirágmagok dormanciájának megtörésében, továbbá a hormon hozzájárul hidegigényük helyettesítéséhez. Alátámasztható, hogy a frissen gyűjtött, hormonkezelt magvak állandó, illetve alternáló értékek mellett bekövetkezett csírázása között nincs szignifikáns különbség. 4 hetes meleg sztratifikáció esetén viszont, ugyanezen vizsgálati módszereket figyelembe véve szignifikáns eltérés volt tapasztalható. A legjobb eljárásmodnak a magok 4 hetes meleg sztratifikációját követő gibberellines kezelés tekinthető, amennyiben csíráztatásukra 24 óra sötétben 20°C-on kerül sor. A kontroll kezelések értékei arra engednek következtetni, hogy a természetben a tarlóvirág magvainak hosszú hónapokra van szüksége ahhoz, hogy dormanciájuk feloldódhasson. A nemzetközi példákkal folytatott összehasonlításból kiderül, hogy a növény csírázásbiológija erős párhuzamot mutat a *Stachys alpina* fajjal.